

Gerechtigheid en genade

E.J. Waggoner

Gerechtigheid en genade

E.J. Waggoner

Present Truth UK
23 februari 1893

Uitgegeven door

maranathamedia.com

September 2023

Inhoud

Introductie	4
Gerechtigheid en genade	13
God de bron van alle dingen.....	15
De noodzaak met God overeen te stemmen.....	16
De gerechtigheid van genade	18
Geef de mensen hun eigen levenswandel.....	19
Het lot van de goddelozen.....	21
Eeuwige straf	22
Onuitblusbaar vuur.....	22
Eeuwig vuur	23
God zal alles in allen zijn	24

Introductie

Veertig jaar nadat de Zevende-Dags Adventisten de verzegelingsboodschap begonnen te prediken aan de wereld, zond de Heere een zeer waardevolle boodschap door de ouderlingen Waggoner en Jones. Deze boodschap werd gebracht vanaf oktober 1888 en in de 7 jaren daarna. Omdat hier het woord *zond* gebruikt is in plaats van *zendt* suggereerd in de volgende citaat dat de boodschap onderbroken was of zelfs was gestopt.

De Heere **zond** in Zijn grote genade een zeer waardevolle boodschap aan Zijn volk door de ouderlingen Waggoner en Jones. Deze boodschap moest de verheven Verlosser, het offer voor de zonden van de hele wereld, prominenter voor de wereld brengen. Het presenteerde rechtvaardiging door het geloof in onze Borg; het nodigde de mensen uit om de gerechtigheid van Christus te ontvangen, die tot uiting komt in de gehoorzaamheid aan al Gods geboden. TM 91,92 (1895).

Eén van de belangrijkste onderdelen van deze boodschap had op het onderwerp van de twee verbonden betrekking.

Sinds ik afgelopen Sabbat verklaarde dat het standpunt betreffende de verbonden, zoals die door broeder Waggoner onderwezen, de waarheid was, lijkt het erop dat het bij velen grote opluchting heeft gebracht. – Brief 30, 1890, blz. 2 (Aan W.C. White en echtgenote, 10 maart 1890). {9MR 329.3}

Maar de meerderheid van de leiders in de gemeente wilde dit kostbare licht niet aanvaarden.

Eergisteren werd mij [door de Heere] getoond dat de bewijzen betreffende de verbonden duidelijk en overtuigend waren. Uzelf [Uriah Smith], broeder B, broeder C en anderen besteden uw onderzoekingscapaciteit voor niets, door naar standpunten te zoeken over de 2 verbonden die afwijken van die die broeder

[E.J.] Waggoner heeft gepresenteerd. Als u het ware licht had ontvangen, zou u niet op dezelfde manier de Schrift hebben geïnterpreteerd en de misconcepties hebben gemaakt zoals de Joden het deden; u zou hen niet hebben nagebootst. Wat maakte hen zo ijverig? Waarom pluiste zij de woorden van Christus zo uit? **Waarom volgden spionnen Hem om woorden te vinden die ze konden herhalen en daarvan de interpretatie te verdraaien op een manier die paste binnen hun eigen, niet geheiligde bedoelingen.** Door dit te doen, misleidde zij de mensen. Zij maakten hun eigen probleem kwesties. Zij behandelden die dingen waarmee ze het begrip van de mensen konden vertroebelen en misleiden.

De vraag over de twee verbonden is een duidelijke vraag en zou door iedere openhartige, onbevooroordeelde geest kunnen worden begrepen, maar ik werd meegenomen waar de Heere mij inzicht in deze kwestie gaf. **U heeft zich van het gewone licht afgewend omdat u bang was dat de vraag betreffende de wet in de Galaten geaccepteerd zou moeten worden.** Wat de wet in Galaten betreft, heb ik geen probleem en heb dat ook nooit gehad. -- Brief 59, 1890, blz. 6 (Aan Uriah Smith, 8 maart 1890). {9MR 329.1}

In 1895 leek het dat het voor sommigen te laat was.

Ik vraag degenen in Battle Creek op verantwoordelijke posities: wat bent u aan het doen? **U hebt uw rug naar de Heere gekeerd en niet uw aangezicht.** Er is een zuivering van het hart, uw gevoelens, uw sympathieën en uw woorden nodig met betrekking tot onze meest gedenkwaardige onderwerp: de Heere God, eeuwigheid en waarheid. Welke boodschap moet er vandaag de dag gebracht worden? Dat is de derde engelboodschap. **Dit licht echter, die de hele aarde met haar licht moet vervullen, is veracht door sommigen die beweren te geloven in de**

tegenwoordige waarheid. Wees voorzichtig hoe u loopt. Trek uw schoenen uit, want de grond waarop u staat is heilig. Pas op dat u zich niet overgeeft aan de eigenschappen van Satan en minachting toont voor de uitstorting van de Heilige Geest. **Ik weet het niet, maar sommigen lijken zelfs nu te ver gegaan om terug te keren en zich te bekeren.** {1888 Study Materials 1334.2} (1895)

Drie jaar eerder, schreef Ellen White vol hoop deze prachtige woorden:

De tijd van beproeving staat voor de deur, want **de luide roep van de derde engel is al begonnen** in de openbaring van de gerechtigheid van Christus, de zondenvergevende Verlosser. **Dit is het begin van het licht van de engel wiens heerlijkheid de hele aarde zal vervullen.** RH, 22 november 1892 par. 7.

Drie maanden daarna, bracht A.T. Jones zijn befaamde 1893 preken, die de boodschap veel licht bracht. Het opende een dieper begrip over de Sabbat en de gave van de Geest die gedurende deze heilige tijd aanwezig is.

In de schepping kon hij iets over Hem weten. Door de Sabbat zou hij Hem kennen, omdat de Sabbat de levende tegenwoordigheid, de heiligende tegenwoordigheid en de gewijdde tegenwoordigheid van Jezus Christus brengt, aan de mens die deze dag inderdaad viert. Preek 20. *The Spirit of Christ through the Sabbath*, A.T. Jones. 2 maart 1893.

Rond dezelfde tijd dat Jones zijn preken begon te geven in de Verenigde Staten schreef E.J. Waggoner het volgende artikel in het Verenigd Koninkrijk over het onderwerp Gerechtigheid en genade. Dit onderwerp is het natuurlijke gevolg van de principes die Jones en Waggoner hadden onderwezen over de kracht van God die in de schepping tot uiting kwam, binnen de context van de twee verbonden, blootgelegd als twee gemoedstoestanden van het hart in plaats van twee tijdsbedelingen.

Als ik dit artikel lees vind ik fantastische bevestigingen van dat wat we de laatste zeven jaar hebben onderwezen. We hebben het idee aangevochten dat genade en rechtvaardigheid het tegenovergestelde van elkaar zijn, maar dat genade een uiting is van rechtvaardigheid. Rechtvaardigheid is het juiste te doen en het juiste wat gedaan moet worden is om genade te bewijzen.

Waggoner bouwt zijn zienswijze op het principe dat God de bron is van alle dingen. Dat zijn de principes die we in het boek *Identiteitsoorlog* en *Life Matters* hebben uitgewerkt. Waggoner gebruikt dezelfde tekst van Psalm 89:15 om de principes van gerechtigheid uit te drukken zoals we gedaan hebben in het boek *Natural Justice and Atonement*. Hij bouwt heel mooi de harmonie op tussen rechtvaardigheid en genade in het onderwerp van de verbondsark in de tabernakel. Het verzoendeksel is boven op de wet van God in de ark. Dit is Gods genadetroon. Genade en rechtvaardigheid zijn verenigd op dezelfde troon en op hetzelfde moment. Hieronder zijn enkele van de mooiste uitspraken weergegeven door Waggoner in het artikel dat ik hier heb samenvat.

Wij zien de harmonie tussen rechtvaardigheid en genade:

Er heerst een vreemd idee in de wereld en zelfs in de zogenaamde christelijke wereld, dat rechtvaardigheid en genade tegengestelde eigenschappen zijn, en dat ze niet tegelijkertijd in dezelfde persoon tot uiting kunnen komen. Dit is een uiterst tragisch idee. Het presenteert God als veranderlijk. Het is echter een feit dat Hij Zichzelf niet kan verloochenen en Hij verandert niet.

Wij zien dat de levensbeginselen alleen in Christus bestaan en dat Christus daarom de enige bron van elke juiste impuls is, waarbij de geboden worden omgezet van willekeurige geboden naar beloften van God.

Christus, die de volheid van de Godheid is, is het leven van alles; Hij is de kracht die zich in alle materie manifesteert. Als dit het geval is, is het duidelijk dat het voortbestaan van alle dingen

afhangt van de harmonie daarvan met Gods wil, en hun onderwerping daaraan. Dit is niet zomaar een willekeurige eis van de kant van God. Hij eist niet dat alle dingen aan Hem onderworpen zullen zijn, eenvoudigweg om Zijn liefde voor macht te bevredigen, zoals het geval zou zijn bij de mens, maar omdat alle dingen afhankelijk zijn van Hem om te kunnen bestaan.

Wij zien het tegenwoordige kruis:

Maar door de genade van God wordt het bestaan van de mens voortgezet. “Het is de goedertierenheid van de Heere dat wij niet omgekomen zijn, dat Zijn barmhartigheid niet opgehouden is! Nieuw zijn ze, elke morgen; groot is Uw trouw! Klaagliederen 3:22-23. Deze lankmoedigheid van God is voor de redding van de mens.

We zien verheven uitdrukkingen betreffende de rechtvaardigheid en genade van God:

Maar in deze goedertierenheid verschijnt de gerechtigheid van God. Hij heeft de mens naar Zijn eigen beeld gemaakt, met vermogens die in staat zijn tot de grootste vreugde, want Hij heeft de mens de vrijheid gegeven om zijn eigen weg te kiezen, en heeft hem alles voorgelegd.

Bij deze keuze is er absoluut geen beperking opgelegd door de Heere aan de mens. Zijn strikte gerechtigheid blijkt uit het feit dat Hij zich niet bemoeit met het persoonlijke keuzerecht van de mens over wat hij wil hebben. God weet dat alleen in Hem de mens zijn hoogste goed kan vinden, en daarom plaatst Hij Zich voor de mens in het meest aantrekkelijke licht en smeekt hem om Hem te aanvaarden; **maar Hij zal Zijn aanwezigheid niet opdringen waar het niet gewenst is. Hij zal de mens niet dwingen Zijn wil te doen.** God heeft bij de schepping van de

mens hem algehele vrijheid gegarandeerd, en Hij respecteert de rechten die Hij de mens heeft verleend. **Door te proberen de mensen te dwingen Zijn wegen te aanvaarden, hoe perfect die ook zijn, zou de mens deze vrijheid ontnomen worden, wat niet overeenkomstig Gods karakter is** en zou zo Zijn eigen doel te niet doen.

Dit is zo'n geweldige openbaring en definieert voor ons Gods strikte gerechtigheid. Het is niet de vernietiging van de mens door bruto geweld, maar veeleer om geen inbreuk te maken in de keuze vrijheid van de mens, dat God de mens toestaat zichzelf te vernietigen. Deze definitie van rechtvaardigheid leidt natuurlijkerwijze tot de verklaring hoe de vernietiging van de goddelozen plaatvindt.

Zulke mensen veroordelen zichzelf. Hun ter dood veroordeling is niet louter de beslissing van een rechter, maar is het natuurlijke resultaat van hun eigen handelwijze. Zij hebben de Heere gehaat, hebben zich tegen al Zijn liefdes uitingen verzet en hebben hun verlangen getoond om niets met Hem te maken te hebben. Omdat ze absoluut weigeren met Hem te leven, heeft Hij geen ander alternatief dan hun aan zichzelf over te laten, en omdat ze geen middelen hebben om zelf te bestaan, ondergaan ze noodzakelijkerwijs de vernietiging.

Waggoner onderstreept het punt dat God niet verandert in Zijn gevoelshouding ten opzichte van de verlorenen. Het zijn de goddelozen die veranderen.

De Heere is de goedheid zelf; Hij is liefde. Hij kan niet op welk moment dan ook iemand anders zijn dan wie Hij is, daarom heeft Hij dezelfde goedheid naar één persoon als naar de ander. Hij is voor iedereen even goed en toont dezelfde goedheid als Hij altijd kan zijn. Daarom is het niet omdat ze niet getrokken zijn

door Gods liefde, dat sommigen vernietigd worden. Het is omdat ze die liefde hebben veracht.

Door zich van de Heere af te keren, hebben de goddelozen geen andere keus dan te sterven, omdat Gods aanwezigheid overal is en alleen in Hem leven is.

Het is daarom duidelijk dat degenen die aan hun eigen keuze worden overgelaten om voor eeuwig gescheiden te zijn van de Heere, dat zij ook geen andere plaats meer hebben dan allemaal te sterven. Er is geen plaats in het universum waar mensen los van de Heere kunnen bestaan.

Waggoner maakt de logische conclusie dat de vernietiging van de goddelozen het loon is waarvoor zij gewerkt hebben. Zij willen zonder Hem leven; aan zichzelf overgelaten worden en God geeft hun dan wat zij willen.

Gods goedertierenheden zijn voor eeuwig, ook al zijn er een aantal die er niets van willen hebben. In Zijn genade heeft Hij lang geduld met hen, maar God kan onder Zijn heerschappij rebellie niet voor eeuwig tolereren en rechtvaardig zijn tegenover Zijn loyale onderdanen. Daarom uit rechtvaardigheid die niet minder is dan de genade daarin voor degenen die zich vrijwillig aan Zijn wil onderwerpen, moet Hij de goddelozen wel de straf laten ondergaan in overeenstemming met hun werken. Het zou naar de goddelozen toe werkelijk onrechtvaardig zijn om hen niet datgene te geven waar ze zo lang en ijverig naar gestreeft hebben. Zij hebben samengespannen tegen de Heere en tegen Zijn Gezalfde, zeggende: "Laten wij Hun banden verscheuren en Hun touwen van ons werpen!" (Psalm 2:3). **All hun verlangen was om aan zichzelf overgelaten te worden en nu geeft God hun volgens hun verlangen.** Maar aangezien er in het universum geen plek is waar Gods heerschappij niet is, is sterven het enige wat voor hen nog mogelijk is.

De aaneenschakeling van Waggoners argumenten is zo waardevol. Ik bid dat de lezer het geschenk zal onderscheiden dat daarin wordt gepresenteerd. Zij harmoniseren heel mooi met de woorden die Ellen White weergeeft over rechtvaardigheid en de dood van de goddelozen.

De veroordelende macht van Satan leidt hem ertoe een rechtvaardigheidstheorie in te voeren die niet in overeenstemming is met genade. Hij beweert dat hij optreedt als de stem en vanuit de macht van God, en beweert dat zijn beslissingen rechtvaardig zijn, onvervalst en foutloos. Hij neemt dus zijn plek in op de rechterstoel en verklaart dat zijn raadsbesluiten onfeilbaar zijn. Hier komt zijn genadeloze gerechtigheid naar voren, een vervalsing van gerechtigheid, dat weerzinwekkend is voor God. {CTr 11.4}

Satan zal veroordeeld worden volgens zijn eigen idee van gerechtigheid. Het was zijn pleidooi dat iedere zonde zijn straf zou moeten ondergaan. Als God de straf kwijtscheldt, zei hij, was Hij geen God van waarheid of gerechtigheid. **Satan zal het oordeel ondergaan waarvan hij zei dat God zou moeten uitoefenen.** {12MR 413.1}

God staat niet tegenover de zondaar als een uitvoerder van het vonnis op de overtreding; maar Hij laat degenen die Zijn genade verwerpen aan hun eigen lot over, om te oogsten wat zij hebben gezaaid. Iedere lichtstraal die wordt verworpen afgewezen, elke waarschuwing geminacht of genegeerd, aan elke verleiding toegegeven, iedere overtreding van Gods wet, is een gezaaid zaadje dat zeker zijn oogst zal opleveren. Als de zondaar zich voordurend tegen Gods Geest verzet, wordt de Geest ten slotte teruggetrokken en dan is er geen macht meer over om de kwade driften van de ziel te weerstaan, en is er geen bescherming meer tegen de boosaardigheid en vijandschap van Satan over. De verwoesting van Jeruzalem is een beangstigende

en ernstige waarschuwing aan iedereen die het aanbod van goddelijke genade gering achten en het pleiten van de goddelijke genade weerstaan. Nooit was er een doorslaggevend getuigenis van Gods haat tegen de zonde gegeven en de zekere straf die zou volgen voor de schuldigen. {EN: GC 36.1; NL: Grote Strijd 33.1}

Het uitoefenen van geweld is tegengesteld met de beginselen van Gods bestuur; Hij wil alleen uit liefde gediend worden en liefde kan niet bevolen worden; het kan niet met geweld of gezag gewonnen worden. Alleen door liefde kan liefde opgewekt worden. God kennen betekent God lief te hebben; Zijn karakter moet geopenbaard worden in tegenstelling tot Satans karakter. {EN: DA 22.1; NL: WdE 13.1}

Ik wens dat u gezegend wordt als u dit waardevolle artikel van Waggoner leest.

Gerechtigheid en genade

Er is een **wijdverspreid vreemd idee gangbaar in de wereld, en zelfs onder de belijdende christenen, dat rechtvaardigheid en genade tegenovergestelde eigenschappen zijn en dat zij niet tegelijkertijd kunnen plaatsvinden in dezelfde persoon en op hetzelfde tijdstip.** We herinneren een hymnal uit het verleden, ter ere van de “liefdadigheid,” één regel zegt: “Rechtvaardigheid had in U geen deel.” Dit drukt het gangbare idee uit, dat rechtvaardigheid hard en gruwelijk is, en dat de genade van God alleen uitgeoefend kan worden zodra Zijn rechtvaardigheid opzij is geschroven en wanneer Hij rechtvaardigheid uitoefent, Hij genade terzijde legt.

Dit is een uiterst ongelukkig idee. Het presenteert God als veranderlijk. Het is echter een feit dat Hij Zichzelf niet kan verloochenen, wat betekent dat Hij niet verandert. “Want Ik, de Heere, ben niet veranderd.” Maleachi 3:6. “Gerechtigheid en recht zijn het fundament van Uw troon, goedertierenheid en trouw gaan voor Uw aangezicht uit.” Psalm 89:15. Dit zijn de woorden van de man die door de Heilige Geest sprak. Psalm 89 begint: “Ik zal de bliken van goedertierenheid [genade] van de Heere eeuwig bezingen, van generatie op generatie Uw trouw met mijn mond bekendmaken. Want ik heb gezegd: Uw goedertierenheid zal voor eeuwig gebouwd worden; Uw trouw hebt U vast doen staan in de hemel zelf.” En opnieuw: “Loof de Heere, want Hij is goed, want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig.” Psalm 136:1. God is van eeuwigheid tot eeuwigheid; zowel gerechtigheid als genade maken deel uit van Zijn karakter; Hij kan niet veranderen; daarom moeten zowel de gerechtigheid als de genade van de Heere eeuwig en onveranderd blijven bestaan.

Rechtvaardigheid komt niet minder dan genade tot uiting in het verlossingsplan. Zo lezen we: “Want allen hebben gezondigd en missen de heerlijkheid van God, en worden om niet gerechtvaardigd door Zijn genade, door de verlossing in Christus Jezus. Hem heeft God openlijk aangewezen als middel tot verzoening, door het geloof in Zijn bloed. Dit was om Zijn rechtvaardigheid te bewijzen vanwege het voorbijgaan aan de zonden die

eertijds hadden plaatsgevonden onder de verdraagzaamheid van God. Hij deed dit om Zijn rechtvaardigheid te bewijzen nu in deze tijd, zodat Hijzelf rechtvaardig is en rechtvaardigt degene die uit het geloof in Jezus is.” Romeinen 3:23-26. Hier wordt ons verteld dat God Zijn gerechtigheid niet opzij zet bij het redden van mensen, maar juist in de daad van de verlossing, toont Hij Zijn gerechtigheid.

In de tabernakel die de Heere Mozes had opgedragen om te bouwen en waarvan Hij hem het patroon op de berg liet zien, was het belangrijkste meubelstuk de ark. In de ark werden de tafels van de wet geplaatst. Het deksel van de ark werd het verzoendeksel genoemd en op deze deksel stonden twee cherubs afbeeldingen, één aan elk uiteinde, tegenover elkaar. Zie Exodus 25:10-21. Hiervan zei de Heere: “Dan zal Ik u daar ontmoeten en van boven het verzoendeksel, van tussen de twee cherubs, die zich op de ark van de getuigenis zullen bevinden, zal Ik met u spreken over alles wat Ik u voor de Israëlieten gebieden zal.” Exodus 25:22. “En wanneer Mozes de tent van ontmoeting binnenging om met Hem te spreken, hoorde hij een stem tot hem spreken van boven het verzoendeksel, dat op de ark van de getuigenis ligt, van tussen de twee cherubs. Zo sprak Hij tot hem.” Numeri 7:89. Hieruit leren we dat zoals de tabernakel de woonplaats van God vertegenwoordigde, overeenkomstig met de tempel van God in de hemel (zie Ex. 25:8; Hebr. 9:23-24; Ps. 11:4), zo vertegenwoordigd de ark ook de troon van God. Zo vormt dus de wet van God het fundament van Zijn troon, maar de troon zelf is de genadestoel. Op de troon van God “goedertierenheid [genade] en trouw ontmoeten elkaar, gerechtigheid en vrede kussen elkaar. Psalm 85:11. Zijn troon is de genade troon, waar wij barmhartigheid kunnen verkrijgen en genade kunnen vinden voor hulp in tijden van nood. Hebreeën 4:16.

Maar sommige lezers zullen ongetwijfeld van mening zijn dat we de werkelijke kwestie nog niet hebben aangeroerd. De volgende teksten zijn ongetwijfeld in zijn gedachten: “Maar de goedertierenheid van de Heere is van eeuwigheid en tot eeuwigheid over wie Hem vrezen, Zijn gerechtigheid is voor de kinderen van hun kinderen, voor wie Zijn verbond in acht nemen en aan Zijn bevelen denken om ze te doen.” Psalm 103:17-18. “Want

onbarmhartigheid zal het oordeel zijn over hem die geen barmhartigheid heeft bewezen. En de barmhartigheid triomfeert over het oordeel.” Jakobus 2:13. Lijkt dit er niet op te wijzen dat Gods barmhartigheid eeuwig blijft bestaan, alleen voor degenen die Hem vrezen, en dat er een tijd zal komen dat Zijn barmhartigheid zal ophouden, tenminste voor zover het de goddelozen betreft? Laten we eens kijken:

God de bron van alle dingen

God is de Schepper van alle dingen. Algemeen wordt gezegd dat Hij alles schiep uit het niets. Dat is waar, zover dit betekent dat Zijn woord de werelden vormden waar er niets was; maar zij kwamen werkelijk voort uit Zijn woord. Zijn woord is met Zijn eigen leven gevuld; het is dus waar dat de hele schepping door het leven van God is ontstaan. Alles is uit Hem voortgekomen, omdat bij de schepping van de werelden het mysterie van de voortplanting schuilt. Dit idee is ons gegeven in de woorden van de Psalmist: “Heere, Ú bent ons een toevlucht geweest van generatie op generatie. Al vóór de bergen geboren waren en U de aarde en de wereld voortgebracht had, ja, van eeuwigheid tot eeuwigheid bent U God.” Psalm 90:1-2.

Lees ook de volgende bekende tekst: “De God Die de wereld gemaakt heeft en alles wat daarin is, Deze, Die een Heere van de hemel en van de aarde is, woont niet in tempels die met handen gemaakt zijn. Hij wordt ook door mensenhanden niet gediend alsof Hij iets nodig heeft, omdat Hij Zelf aan allen het leven, de adem en alle dingen geeft; ... Want in Hem leven wij, bewegen wij ons en bestaan wij; zoals ook enkelen van de dichters gezegd hebben: Want wij zijn ook van Zijn geslacht. Wij nu, die van Gods geslacht zijn, moeten niet denken dat de Godheid gelijk is aan goud, zilver of steen, een product van de kunstzinnigheid en gedachten van een mens.” Handelingen 17:24-25, 28-29. “Want bij U is de bron van het leven.” Psalm 36:10. “Alles is van U afkomstig.” 1 Kronieken 29:14 NBV21. “U bent het waard, Heere, te ontvangen de heerlijkheid, de eer en de kracht, want U hebt

alle dingen geschapen, en door uw wil bestaan zij en zijn zij geschapen.”
Opbaring 4:11.

God heeft niet alleen door Christus alle dingen geschapen, maar het voortdurende bestaan daarvan is alleen afhankelijk van Hem. Wij hebben verlossing door het bloed van Christus: “Want door Hem zijn alle dingen geschapen die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zichtbaar en die onzichtbaar zijn: tronen, heerschappijen, overheden of machten; alle dingen zijn door Hem en voor Hem geschapen. En Hij is vóór alle dingen, en alle dingen bestaan tezamen door Hem.” Kolossenzen 1:16-17. Christus, Die de volheid van de Godheid is, is het leven van alles; Hij is de kracht die zich in alle materie openbaard.

De noodzaak met God overeen te stemmen

Als dit het geval is, is het duidelijk dat het voortbestaan van alle dingen afhangt van hun harmonie met Gods wil en hun onderwerping daaraan. Dit is niet zomaar een willekeurige eis van de kant van God. Hij eist niet dat alle dingen aan Hem onderworpen zullen zijn, eenvoudigweg om Zijn liefde voor macht te bevredigen, zoals dat het geval zou zijn bij de mens, maar omdat alle dingen afhankelijk zijn van Hem om te kunnen bestaan. “Hij heeft u, mens, bekendgemaakt wat goed is. En wat vraagt de Heere van u anders dan recht te doen, goedertierenheid lief te hebben en ootmoedig te wandelen met uw God.” Micha 6:8. Twee kunnen niet samen lopen, tenzij ze het eens zijn. Mensen kunnen niet lopen en verkeren met God, tenzij zij in eenheid zijn met God. Afgescheiden van God kan er geen leven zijn. Alleen in Hem leven, bewegen en bestaan wij.

Voor zover het de aarde zelf betreft is er geen probleem. “De schepping werd aan zinloosheid onderworpen,” maar dat was “niet vrijwillig.” Romeinen 8:20. Het is passief in de handen van God, hoewel het ontsierd is door de zonden van mensen. Het is vervloekt omwille van de mens, en een korte tijd kreunt en klaagt het van de pijn, wachtend op de verlossing die zeker zal

komen. Want “in de hoop dat de schepping zelf zal bevrijd worden van de slavernij van het verderf om te komen tot de vrijheid van de heerlijkheid van de kinderen van God.” Romeinen 8:21. Echter, de mens heeft een bondgenootschap gesloten met Satan en zijn engelen, in opstand tegen de Almachtige. Zijn natuurlijke geest is nu in vijandschap [rebellie] tegen God; “het onderwerpt zich namelijk niet aan de wet van God, want het kan dat ook niet.” Romeinen 8:7.

Maar door de goedertierenheid [genade] van God wordt het bestaan van de mens voortgezet. “Het is de goedertierenheid van de Heere dat wij niet omgekomen zijn, dat Zijn barmhartigheid niet opgehouden is! Nieuw zijn ze, elke morgen; groot is uw trouw!” Klaagliederen 3:22-23. **Deze lankmoedigheid van God is voor de redding van de mens. Hoewel zij alle aanspraken op Hem hebben verspeeld, omdat zij in opstand zijn gekomen tegen Zijn liefde en voor de dood hebben gekozen, wil Hij hen niet graag verlaten en heeft daarom in middelen voorzien “zodat de verstotene niet van Hem verstoten blijft.”** 2 Samuel 14:14. **Hierin wordt de grote liefde van God getoond. Hij “Zichzelf voor ons heeft overgegeven.”** Efeze 5:2. **“Niemand heeft een grotere liefde dan deze, namelijk dat iemand zijn leven geeft voor zijn vrienden.”** Johannes 15:13. **“God echter bevestigt Zijn liefde voor ons daarin dat Christus voor ons gestorven is toen wij nog zondaars waren.”** Romeinen 5:8. **Hij deed dit terwijl wij nog “dood waren door de overtredingen,” enkel “door Zijn grote liefde, waarmee Hij ons liefgehad heeft,” omdat Hij “rijk is in barmhartigheid” [genade].** Efeze 2:4-5. **“God was het namelijk Die in Christus de wereld met Zichzelf verzoende.”** 2 Korinthe 5:19. Door Zichzelf voor de rebellerende mens te geven, zodat zij met Hemzelf verzoend kunnen worden, toonde God hoe groot Zijn verlangen was dat alle mensen eeuwig leven zouden kunnen hebben, want wij hebben gezien, dat er alleen leven is wanneer wij in gemeenschap met Hem zijn. Deze liefde voor de mensen en het verlangen dat zij eeuwig leven zullen hebben, blijkt dagelijks uit het feit dat Hij als daad van genade opstandige mensen in leven houdt, zodat zij zullen luisteren naar Zijn liefdevolle uitnodiging en met Hem verzoend kunnen worden. Hij zegt: “Ik ben gezocht

door hen die naar Mij niet vroegen, Ik ben gevonden door hen die Mij niet zochten. Tegen het volk dat Mijn Naam niet aanriep heb Ik gezegd: Zie, hier ben Ik, zie, hier ben Ik. De hele dag heb Ik Mijn handen uitgespreid naar een opstandig volk, dat de weg gaat die niet goed is, naar hun eigen gedachten.” Jesaja 65:1-2.

De gerechtigheid van genade

Maar uit deze genade verschijnt de gerechtigheid van God. Hij heeft de mens naar Zijn Eigen beeld gemaakt, met vermogens die in staat zijn te komen tot de grootste vreugde, want Hij heeft hem de vrijheid gegeven om zijn eigen weg te kiezen en heeft hem alles getoond welke keuzes er zijn. De grootste mogelijke vreugde wordt gevonden in de meest perfecte vrijheid; en dit heeft God aan de mens gegeven, door hem de grootste vrijheid te geven om te kiezen wat hij wil. **Bij deze keuze is er absoluut geen beperking die de Heere aan de mens oplegt. Zijn strikte rechtvaardigheid komt tot uiting in het feit dat Hij zich niet bemoeit met het persoonlijke recht van de mens om te kiezen wat hij wil hebben. God weet dat de mens alleen in Hem zijn hoogste goed kan vinden, en daarom plaatst Hij Zichzelf voor de mens in het meest aantrekkelijke licht en smeekt God de mens Hem te aanvaarden; maar Hij zal Zijn aanwezigheid niet opdringen waar dat niet gewenst is. Hij zal de wil van de mens niet breken. Bij het maken van de mens is hem volmaakte vrijheid gegarandeerd en God Zelf respecteert de rechten die Hij aan de mens heeft verleend. Door te proberen de mensen te dwingen Zijn wil te aanvaarden, hoe volmaakt ze ook zijn, zou erop neerkomen dat de mens berooft wordt van de vrijheid die onafscheidelijk is van God; en daarmee zou Hij Zijn eigen intentie ondermijnen.**

„Ik roep heden de hemel en de aarde tot getuigen tegen u: het leven en de dood heb ik u voorgehouden, de zegen en de vloek! Kies dan het leven, opdat u leeft, u en uw nageslacht, door de Heere, uw God lief te hebben, Zijn stem te gehoorzamen en u aan Hem vast te houden; want Hij is uw leven en de

verlenging van uw dagen; om te blijven in het land dat de Heere uw vaders, Abraham, Izak en Jakob, gezworen heeft hun te geven.” Deuteronomium 30:19-20. Wie dan ook God kiest heeft leven; want God Zelf is leven. Wanneer de mens zich overgeeft aan de overtuiging van de Heere, voor zover hij kenbaar maakt wat hij verlangt, dan komt de Heere Zelf graag bij hem en voorziet in al zijn behoeften. Hij geeft hem de macht om het goede te doen, of beter gezegd: Hij leeft zelf Zijn eigen rechtvaardige wil in de mens. Zolang de mens zich blijft overgeven aan God, zolang zal hij leven hebben, zelfs tot in alle eeuwigheid. God heeft beloofd dat Hij de mens die zijn vertrouwen op Hem stelt nooit in de steek zal laten en dat de mens daarom moet blijven leven zolang God leeft. Die persoon zal ontdekken dat Gods plan voor hem het allerbeste voor hem is. In de tegenwoordigheid van God is de vreugde compleet.

Geef de mensen hun eigen levenswandel

Maar hoe zit het met degenen die niet willen dat Christus over hen regeert? Hoe zit het met hen die volharden in hun rebellie tegen de Heere? Hier is het antwoord: “Omdat zij de kennis hebben gehaat en de vreze des Heeren niet hebben verkozen. Zij hebben Mijn raad niet gewild, al Mijn bestraffingen hebben zij verworpen. Zij zullen van de vruchten van hun weg eten, en verzadigd worden van hun eigen opvattingen, want de afvalligheid van de onverstandigen zal hen doden en de zorgeloze rust van de dwazen zal hen ombrengen. Spreuken 1:29-32. Zij weerstaan Gods Geest en slaan alle smeebeden af, totdat het zinloos is geworden zich voor hen te beijveren. Zij weigeren volledig iets met de Heere te maken te hebben, en de Heere laat hen hun eigen gang gaan, wat zelfvernietiging betekent. “Er is een weg, die iemand recht schijnt; maar het laatste van dien zijn wegen des doods. Spreuken 14:12 (SV-RJ).

Zulke mensen veroordelen zichzelf. Hun ter dood veroordeling is niet louter de beslissing van een rechter, maar is het natuurlijke resultaat van hun

eigen handelwijze. Zij hebben de Heere gehaat, en hebben zich tegen al Zijn smeekbeden verzet en hebben hun verlangen getoond om niets met Hem te maken te hebben. Omdat zij absoluut weigeren met Hem te leven, heeft de Heere geen andere keus dan hen aan zichzelf over te laten; en omdat zij geen middelen hebben om zelf te bestaan, ondergaan zij noodzakelijkerwijs de vernietiging. Lees naast de geciteerde tekst in de voorgaande paragraaf, waaruit bleek dat dit het geval was, het volgende:

“Daarom bent u niet te verontschuldigen, o mens, wie u ook bent die anderen oordeelt, want waarin u de ander oordeelt, veroordeelt u uzelf. U immers die anderen oordeelt, doet dezelfde dingen. En wij weten dat het oordeel van God in overeenstemming met de waarheid is over hen die zulke dingen doen. En u, o mens, die hen oordeelt die zulke dingen doen, en ze zelf ook doet, denkt u dat u aan het oordeel van God zult ontkomen? Of veracht u de rijkdom van Zijn goedertierenheid, verdraagzaamheid en geduld, zonder te weten dat de goedertierenheid van God u tot bekering leidt? Maar in overeenstemming met uw hardheid en uw onbekeerlijke hart hoopt u voor uzelf toorn op tegen de dag van de toorn en van de openbaring van het rechtvaardig oordeel van God, Die ieder vergelden zal naar zijn werken.” Romeinen 2:1-6.

Dezelfde liefde die verleend is aan de rechtvaardigen is ook verleend aan de goddelozen. Het is gebruikelijk voor mensen om te zeggen dat God heel goed is geweest voor die of die persoon. Dat is waar, maar het is niet de hele waarheid en het laat een verkeerde indruk achter. **Het is een feit dat de Heere goed is voor iedereen.** “De Heere is voor allen goed, Zijn barmhartigheid rust op al Zijn werken.” Psalm 145:9. **De Heere is de goedheid zelve. Hij is liefde. Hij kan niet op welk moment dan ook iemand anders zijn dan Hij is, daarom is Hij goed voor welke persoon dan ook als Hij zou zijn voor een ander. Hij is even goed voor iedereen en gelijk goed als Hij zou zijn op welk moment maar ook. Het is daarom niet omdat ze niet getrokken zijn door de liefde van God, dat sommigen vernietigd worden; het is omdat ze die liefde hebben veracht. Zij hebben hun hart tegen Gods liefde verhard en werden steeds harder naarmate Hij Zijn liefde aan hen**

openbaarde. Het is een beproefd gezegde dat dezelfde zon die de was doet smelten, de klei verhardt.

Het lot van de goddelozen

Er zou in dit verband nog één vraag moeten worden overwogen, en dit is: wat is het lot van degenen die de Heere verwerpen? Het is duidelijk genoeg dat het een afscheiding van Hem is, want dat is wat zij hebben gekozen. Door hun zonden waren ze op natuurlijke wijze van de Heere gescheiden. God zou hen echter niet laten gaan zonder een poging om hen ertoe te brengen Zijn wegen te aanvaarden. Maar hun afwijzing van Zijn vriendelijke aanbiedingen toonde hun vastberadenheid aan om voor altijd van Hem gescheiden te zijn, en Hij is uiteindelijk gedwongen hen aan hun eigen keuze over te laten.

Nu is de vraag: waar kunnen zij hun bestaan voortzetten zonder God? Lees de woorden van de Psalmist: “Waar kan ik Uw Geest ontgaan, waar Uw aangezicht ontvluchten? Al steeg ik op naar de hemel, U bent daar, of legde ik mij neer in de hel, zie, U bent daar. Nam ik vleugels van de dageraad, woonde ik aan het einde van de zee, ook daar zou Uw hand mij leiden en Uw rechterhand mij vasthouden. Zei ik: Ja, duisternis zal mij opslokken! Dan is de nacht een licht om mij heen. Zelfs de duisternis maakt het voor U niet duister, maar de nacht licht op als de dag, de duisternis is als het licht.” Psalm 139:7-12.

God is overal. Het is Zijn aanwezigheid, en dat alleen, die het universum in stand houdt. **Het is daarom duidelijk dat degenen die aan hun eigen keuze worden overgelaten om voor eeuwig gescheiden te zijn van de Heere, geen andere plaats meer voor hen over is dan alleen te sterven. Er bestaat geen plaats in het universum waar mensen gescheiden van de aanwezigheid van de Heere kunnen leven.** Dit is precies wat de Heere hen zegt dat hun lot zal worden. “Want de dag van de Heere is nabij over alle heidenvolken; **zoals u gedaan hebt, zal u gedaan worden; wat u verdient, zal op uw eigen hoofd terugkeren! Want zoals u op Mijn heilige berg gedronken hebt, zullen alle**

heidenvolken voordurend drinken; zij zullen drinken en slurpen; zij zullen worden alsof zij er niet geweest waren!” Obadja 15-16. Dit is het plukken van de vruchten van hun eigen handelwijze, namelijk het verwerpen van de aanwezigheid van de Geest van God.

Eeuwige straf

“Maar” zal iemand zeggen, “zegt de Bijbel niet dat de goddelozen de eeuwige straf zullen ondergaan?” Ja, dat is geschreven, laten we daarom de tekst lezen. Het is aan het einde van een lang gesprek met Zijn discipelen, kort voor Zijn kruisiging. Nadat Hij de goddelozen heeft beschreven, zegt Hij: “Dezen zullen gaan in de eeuwige straf, maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven.” Mattheüs 25:46.

Betekent dit echter dat de goddelozen voor eeuwig zullen blijven bestaan? Niet noodzakelijker wijze. Het is afhankelijk van de straf die ze krijgen. In Romeinen 6:23 staat een parallel tekst: “Want het loon van de zonde is de dood, maar de genadegave van God is eeuwig leven, door Jezus Christus, onze Heere.” Omdat dat de straf voor de zondaars is en zij de eeuwige straf zullen ondergaan, volgt hieruit dat zij de eeuwige dood ingaan. Dat is zo duidelijk als woorden het duidelijk kunnen maken. Verder wordt door de geïnspireerde beschrijving bevestigd dat de rechtvaardigen rust zullen hebben: “Bij de openbaring van de Heere Jezus vanuit de hemel met de engelen van Zijn kracht, wanneer Hij met vlamvend vuur wraak oefent over hen die God niet kennen, en over hen die het Evangelie van onze Heere Christus niet gehoorzaam zijn. Zij zullen als straf het eeuwige verderf ondergaan [NBV21: eeuwige ondergang zijn; KJV: eeuwigdurende vernietiging], weg van het aangezicht van de Heere en van de heerlijkheid van Zijn macht.” 2 Thessalonicenzen 1:7-9.

Onuitblusbaar vuur

“Maar ons is verteld geworden dat dit vuur dat de ongelovigen zal verbranden onuitblusbaar is.” Helemaal waar; en de reden waarom het niet gedoofd zal worden is omdat het niet gedoofd kan worden. “Hij zal Zijn dorsvloer grondig reinigen en Zijn tarwe in de schuur verzamelen en Hij zal het kaf met onuitblusbaar vuur verbranden.” Mattheüs 3:12. Het moet wel onuitblusbaar zijn, want het is het vuur van de heerlijkheid van de Heere. Wanneer de Heere komt, zullen de goddelozen verteerd worden met de Geest van Zijn mond, en vernietigd worden met de lichtintensiteit van Zijn komst. Zie 2 Thessalonicenzen 2:8. Dat vuur moet zolang bestaan als God bestaat; maar hoewel het de dood betekent voor Gods vijanden, het is licht en leven voor degenen die Hem liefhebben. Het is zoals bij het oude Israël, dat wat licht was voor de Israëlieten, betekende verwarring en vernietiging voor de Egyptenaren (Ex. 14:19-20).

Maar het feit dat het vuur onuitblusbaar is betekent niet dat wat erin gegooit is voor eeuwig moet voortbestaan. Veel eerder het omgekeerde. Wanneer er een brand uitbreekt in een gebouw en de brandweermannen niet in staat zijn het te blussen, dan zal het uiteindelijke resultaat zijn dat het gebouw volledig is uitgebrand en niet meer bestaat. Zo zal het ook gaan met degenen die in het onuitblusbaar vuur van de laatste dag geworpen worden. De tekst zegt dat het 'opgebrand' zal worden met onuitblusbaar vuur. De goddelozen worden vergeleken met stoppels, wat aangeeft hoe het zal verteerd worden. “Want zie, die dag komt, brandend als een oven. Dan zullen alle hoogmoedigen en allen die goddeloosheid doen, stoppels worden. En die dag die komt, zal ze in vlam zetten, zegt de Heere van de legermachten, Die van hen wortel noch tak zal overlaten.” Maleachi 4:1.

Eeuwig vuur

Wat gezegd is over het onuitblusbaar vuur, ruimt de problemen op wat mensen hebben met de term “eeuwige vuur”, waarin de goddelozen

geworpen zullen worden. “Dan zal Hij ook zeggen tegen hen die aan de linkerhand zijn: Ga weg van Mij vervloekten, in het eeuwige vuur, dat voor de duivel en zijn engelen gestemd is.” Mattheüs 25:41. Zoals we al eerder zagen, het effect van een dergelijk vuur moet de volledige vertering zijn en vernietigd ieder restant van hetgene dat erin gegooid is.

Wij hebben echter een voorbeeld wat het effect van het eeuwige vuur is, dat aan ons is gegeven. De apostel Judas schrijft over een oordeel die gereserveerd voor de duivel en zijn engelen is, samen met degenen die hem gediend hebben en deze vergelijking presenteert: “Evenzo is het met Sodom en Gomorra, en de steden eromheen, die op dezelfde wijze als zij hoererij bedreven hebben en ander vlees achterna zijn gegaan. Zij liggen daar als een waarschuwend voorbeeld, doordat zij de straf van het eeuwige vuur ondergaan.” Judas 7. Het vuur dat deze steden vernietigde is hetzelfde vuur als het vuur dat op de jongste dag alle goddelozen zal vernietigen. Het is een eeuwig vuur, maar let op het resultaat ervan op die steden:

“Groter is de ongerechtigheid van de dochter van mijn volk dan de zonde van Sodom, dat als in een ogenblik ondersteboven werd gekeerd, zonder toedoen van mensenhanden.” Klaagliederen 4:6.

God zal alles in allen zijn

Er zijn nog andere teksten die naar voren gebracht kunnen worden, maar deze zijn voldoende om te laten zien wat de Schrift leert over de bestemming van de goddelozen. De verklaringen zijn duidelijk en er kan geen tegenstrijdigheid in de Bijbel voorkomen. Laten we nu nog eens terugkeren naar de oorspronkelijke gedachte over de genade van God in verband met Zijn rechtvaardigheid. **Zijn genade blijft zelfs te midden van de uitvoering van Zijn oordelen bestaan. “Loof de Heere, want Hij is goed, ... voor eeuwig. ... Die de Egyptenaren trof in hun eerstgeborene, want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig. ... Die de Schelfzee in tweeën deelde, want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig;** en Israël er middendoor deed

gaan, want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig; maar de farao met zijn leger in de Schelfzee stortte, want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig.” Psalm 136:1, 10, 13-15.

Gods goedertierenheid en genade is voor eeuwig, ook al zijn er sommigen die er niets van willen weten. In Zijn genade heeft Hij lang geduld met hen, maar God kon onder Zijn heerschappij de rebellie niet eeuwig tolereren en rechtvaardig zijn tegenover Zijn loyale onderdanen. Dus uit rechtvaardigheid en genade voor degenen die zich vrijwillig aan Zijn controle overgeven, moet Hij de goddelozen de straf laten ondergaan waarvoor zij hebben gewerkt. Het zou de goddelozen onrecht aandoen als Hij ze niet datgene zou geven waar ze zo lang en ijverig naar gestreeft hebben. Zij hebben samen beraadslaagd tegen de Heere en tegen Zijn Gezalfde, zeggende: “Laten wij Hun banden verscheuren en Hun touwen van ons werpen.” Psalm 2:3. Al hun verlangen was om aan zichzelf overgelaten te worden en nu geeft God hun naar hun verlangen. Maar aangezien er geen plek in het universum is waar God niet is, is sterven het enige wat voor hen nog mogelijk is. Daarom lezen we: “Want de kwaaddoeners zullen uitgeroeid worden, maar wie de Heere verwachten, die zullen de aarde bezitten. Nog even, en de goddeloze zal er niet meer zijn; u zult op zijn plaats letten, maar hij zal er niet wezen.” Psalm 37:9-10.

Dan zal het doel van God vervuld worden: “om in de bedeling van de volheid van de tijden alles weer in Christus bijeen te brengen, zowel wat in de hemel als wat op de aarde is.” Efeze 1:10. Dan zal Christus het doel hebben bereikt waarvoor Hij naar de hemel is opgestegen, namelijk: “om alle dingen te vervullen.” Efeze 4:10. “Wanneer alle dingen aan Hem onderworpen zijn, dan zal ook de Zoon Zelf Zich onderwerpen aan Hem Die alle dingen aan Hem onderworpen heeft, opdat God alles in allen zal zijn.” 1 Korinthe 15:28. En dan van “elk schepsel dat in de hemel, op de aarde, onder de aarde en op de zee is, en alles wat daarin is,” zal gehoord worden met een eenparige stem: “Aan Hem Die op de troon zit, en aan het Lam zij de dankzegging, de eer, de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid.” Openbaring 5:13.

Gerechtigheid en genade

In het jaar 1893 kwam een deel van de kostbaarste waarheden uit de 1888 boodschap aan het licht. Kort daarvoor schreef Ellen White:

De tijd van beproeving staat voor de deur, want **de luide roep van de derde engel is al begonnen** in de openbaring van de gerechtigheid van Christus, de zondenvergevende Verlosser. **Dit is het begin van het licht van de engel wiens heerlijkheid de hele aarde zal vervullen.** RH, 22 november 1892 par. 7.

Gebouwd op de principes van God als de bron van alle dingen binnen de context van de twee verbonden, geplaatst in het juiste kader, presenteerde Waggoner in 1893 een aaneenschakeling van redeneringen die de deur zou openen voor het juiste inzicht van Gods karakter in Zijn omgang met de goddelozen.

God heeft aan de mens de grootste vrijheid gegeven om te kiezen wat hij ook maar wil. Bij deze keuze is er absoluut geen beperking opgelegd door de Heere aan de mens. **Zijn strikte gerechtigheid blijkt uit het feit dat Hij zich niet bemoeit met het persoonlijke keuzerecht van de mens over wat hij wil hebben.** God weet dat alleen in Hem de mens zijn hoogste goed kan vinden, en daarom plaatst Hij Zich voor de mens in het meest aantrekkelijke licht en smeekt hem om Hem te aanvaarden; **maar Hij zal Zijn aanwezigheid niet opdringen waar het niet gewenst is. Hij zal de mens niet dwingen Zijn wil te doen.** God heeft bij de schepping van de mens hem algehele vrijheid gegarandeerd, en Hij respecteert de rechten die Hij de mens heeft verleend. Door te proberen de mensen te dwingen Zijn wegen te aanvaarden, hoe perfect die ook zijn, zou de mens deze vrijheid ontnomen worden, wat niet overeenkomstig Gods karakter is en zou zo Zijn eigen doel te niet doen. *Present Truth UK*, 23 februari 1893.

Broeders en zusters, dit citaat is een deel van het begin van de spaderegen. Het is een waarheid, zo helder, dat het een sleutel element zal zijn bij de verzegeling van de heiligen, met de naam van de Vader op onze voorhoofden voor hen die dit ontvangen als een kostbare waarheid.